

NARODNA STRAŽA

POJEDINI BROJ Dtn. 1-50.

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATA IZNOSI GODIŠNJE DIN. 60, POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU "NARODNE STRAŽE" ŠIBENIK. — RUKOPISE SE NE VRAĆAJU.

BROJ 28.

ŠIBENIK, 17. SRPNJA 1926.

GODINA VI.

Politika i moral.

Politiku stvara ljudska volja, a ljudska volja je slobodna, pa može biti i dobra i zla. Prema tome može ona i činiti dobro i činiti zlo. Kao što je to u običnom životu, tako je i u politici i uopće svuda, gdje odlučuje ljudska volja. Baš zato postoje od Boga dani zakoni, koji se zovu moral ili čudoređa, pa se po tim zakonima sudi, što je dobro, a što je zlo. Tim zakonima morala ili čudoređa mora se pokoravati ljudska volja. Po njima se ona mora ravnati u svakome djelu. Činio ti krivicu svome bratu ili susjedu ili činio krivicu ministar svome narodu ili drugom narodu, krivica je uvijek krivica, nepravda je uvijek nepravda. Tu nema razlike. Moral zabranjuje tući, ubijati, krasti, otimati, varati i tako dalje, pa se ne pita, čini li to čovjek čovjek čovjeku, vlada narodu, narod narodu ili država državi. Zlo ostaje uvijek zlo, ma tko to zlo činio. Tu zakoni morala ili čudoređa vrijede uvijek i za sve jednako.

No ne misle tako svi političari, ima političkih učenjaka, koji naučavaju sasvim drukčije. Oni kažu, da onaj, koji ima vladu u svojim rukama, smije činiti i najgora djela, samo da se održi na vlasti. Iz te se nauke rada apsolutizam (samovoljna vlast), hegemonija (prevlast jednoga naroda nad drugim u istoj državi), centralizam (protiv slobode pojedinih pokrajina države), imperijalizam (prevlast države nad drugim državama), a iz te se nauke rada i militarizam, kapitalizam, socijalizam, komunizam, boljševizam, anarhizam (rušenje svake vlasti), ratovi, revolucije i sva druga takva zla, što dolaze u politici. Korjen je svih tih zala u politici, koja kaže: Čini drugome, što ne česi, da tebi drugi učini!

Većina onih, koji pristaju uz tu nauku, kažu, da ima dva morala, dva poštenja: drukčiji moral vrijedi za pojedinca, a drukčiji za narode i države. Čovjek, koji krade i otima, nepošten je po zakonima morala ili čudoređa. No država, koja otima zemlje i gradove od druge države, nije nepoštena, jer ona to radi na dobrobit i slavu svoga naroda. Isto tako kaže: Čovjek čovjeku ne smije lagati, ali ako političar laže i vara, to nije nepošteno, jer on to radi poradi narodnoga dobra. I baš laži i prevara je u politici vrlo česta. Neki njemački učenjak piše, da nije pravi političar koji se može pohvaliti, da nije nikad lagao, jer ne lagati, veli, to je krepost samo za redovnike, a ne za političare. Evo zgrade, dokle laž u politici vodi: U američkom gradu Čikagu bio je vođa demokratske stranke neki Harrison, čovjek na glasu kao poštenjčina, ali u politici je bio veliki lažac. Kad je kandidiran za načelnika, obećao je nebrojenom mnoštvu ljudi, što god je tko želio, a kad je izabran bio, nije dakako mogao da ni desetih obećanja izvrši. On je bio svjeren, da nije počinio nikakvo

zlo tim, što je u političkoj borbi upotrijebio laž, samo da bude izabran. No našao se jedan čovjek, kome je on bio obećao namještenje, pa kada to namještenje iza izbora nije dobio, došao je i ustrijelio načelnika. Na sudu se taj ubojica branio ovako: „Kad je taj Harrison u političke svrhe smio izvarati tisuće i tisuće sirotinje, pa nije bio kažnjen, držim, da sam i ja smio iz političkih razloga njega ubiti i da sam tim učinio veliku uslugu domovini, jer sam je oslobodio jednoga političkog varalice.“ Tako je eto jedan mislio, da radi politike smije lagati i varati, a drugi je mislio, da smije ubiti onoga, koji ga je u politici prevario. I oba su ta čovjeka držala, da ne rade zlo! Laž je u politici najobičnija stvar. Isto tako i nasilje. I iznuđivanje je vrlo česta pojava u politici, a to nije ništa drugo nego jedna vrsta nasilja. Tko hoće da nešto od vlade ili od koje vlasti postigne, često ne može da drukčije do toga dođe negoli podmićivanjem. A zar se anarhije, atentati, revolucije i ratovi ne protive zakonu Božjemu, da ne smiješ nikoga ubiti? Može doduše čovjek katkad i s pravom

da se brani, pa tako može i koji narod s pravom da se ratom ili revolucijom brani, ali takvih ratova i revolucija ima malo.

Sva ta zla dolaze, kad vlada drukčiji moral u politici negoli u običnom životu. Zato nije čudo, što je neki francuski političar rekao: „Politika je iznuđivanje, trgovina, a često i razbojništvo“. I kad znamo, da politika ravna sudbinom naroda, onda je zaista prava strahota pomisliti, kolika sve zla prijete i stižu narode zato, što takav pokvareni moral vlada politikom.

Nema dva morala ni ne može biti. Što je dobro, dobro je, a što je zlo, ostaje uvijek zlo. Poštenje je samo jedno, a to poštenje mora biti na kršćanskim temeljima. I tek kada poštenje, moral prevlada u politici, kad se i politički život bude mjerio kršćanskim moralom kao i privatni život, onda će tek politika biti, kakva treba da bude. Onda će i u državama i među narodima zavladati prava sloboda, pravednost, jednakost, bratstvo i mir. Tu se vidi, da prave politike bez vjere ne može biti, jer bez vjere nema ni pravoga morala. U tome je glavni smisao i važnost kršćanske politike.

Dr Nikić osnovao vlastiti klub.

Dr Nikola Nikić, ministar šuma i rada, koga je Stjepan Radić isključio iz svoje stranke, osnovao je posebni parlamentarni klub „Klub hrvatske seljačke stranke“. Članovi su toga kluba uz Nikića: Dr Ivan Lončarević, Stjepan Klaić, Tome Kovačević, Ivan Čaldarević, Juraj Znidarić, Ivan Bačmaga i Ljudevit Zimmer, koji su svi napustili Stjepan Radića, a priključili se Nikiću, tako da ovaj Nikićev klub broji 8 članova. Nikićevi krugovi tvrđavaju, da će im se u najkraće vrijeme pridružiti još više poslanika. Zato se klub još nije ni konstituirao.

Tako je raskol u Radićevoj stranci potpun te je zauzeo već zamaš negoli se u prvom početku i mislilo. Uža okolina Radićeva uporno je i svečano tvrdila, da Nikić ne može

računati nego samo na dva poslanika, Lončarevića i Klaića, a kad tamo njegov klub već broji 8 članova. To je svakako dosta velik broj, uzmemo li u obzir željeznu disciplinu, što je dosad vladala u Radićevoj stranci.

Ovaj raskol je tim osjetljiviji, što je on zahvatio većega zamaha i u narodu među samim pristašama. Već dosad je Nikić dobio brojne brzojavne i pismene pozdrave od raznih organizacija HSS, n. pr. iz Bugojna, D. Vakufa, Njemaca, Ferića i t. d., koje ga pozivaju na odlučnu borbu protiv Radićevoj stranci. Nikić sam misli, da započne energičnom akcijom u narodu. Njegovi pristaše tvrde, da će Stjepana Radića potpuno raskrinkati i dokazati njegovu štetnu politiku.

Nazadovanje HSS i napredovanje HPS.

Tko bi pratio razvoj političkih prilika u Hrvatskoj po pisanju „Domna“ ili po pisanju dnevnog novinstva, koje je, naklono Radiću, mislilo bi, da je uz Radića sav hrvatski narod. Uistinu pak stvari stoje sasvim drukčije. Radić više nije idol hrvatskih masa. Doduše još mnogo svijeta dolazi na njegove skupštine, osobito tamo, gdje se prvi put pojavljuje. No i tu ljudi ne dolaze iz oduševljenja za njegovu politiku, nego najviše iz radoznalosti.

Uprav u krajevima, gdje se najprije organizovala Radićeva stranka, najbolje se opaža ovo nazadovanje. Tako osobito u hrvatskom Zagorju. U samoj nekadašnjoj Radićevoj kuli,

u Ludbregu, održala se velika skupština Hrvatske Pučke Stranke, kojoj je prisustvovalo preko 1000 birača. Osim prvaka HPS Stj. Barića i dra J. Šimraka na toj skupštini govorio je i vođa Slovenske Pučke Stranke dr A. Korošec. Htio je da dođe do riječi i predsjednik kotarske organizacije HSS, ali skupštinar mu nijesu dopustili da govori. Uopće se po svim krajevima opaža jako napredovanje HPS, jer narod vidi i spoznaje, da su sve puste Radićeve fraze bile samo zamka, kojom je lovio i varao birače.

Niti jednoga svoga načrta nije izveo. Danas uistinu nitko ne zna, kakav je program Radićeve stranke.

Sunce među sapunima
je Schichtov sapun znak Jelen.

Već desetak godina nastoje svi protiv-djelci, da dostignu Schichtov sapun. Želi li protiv-djelac ili trgovac da osobito pobjavi svoj sapun, onda tvrdi, da je njegov sapun „dobar kao Schichtov“.

Ne dalje se zavezati riječima „dobar kao Schichtov“, već tražite svuda samo

Schichtov sapun,
a taj je pravi jedino
sa znakom Jelen.

Faktilčno je to hrvatska podružnica radikalne stranke u prečanskim krajevima, jer su radićevci slijepo oruđe u rukama radikala.

Zaslugom dra Kuntarića i dra Radočaja Hrv. Pučka Stranka naglo se širi u požeškom kraju. Jednako stranka napreduje u Bosni, Hercegovini i Dalmaciji. U Jelenju HPS u općinskim izborima dobila je sva odbornička mjesta. Na Krku je HPS u općinskim izborima postigla sjajne rezultate. Općine Omišalj i Dubašnica imaju za načelnika pučane, a u Krku od 17 vijećnika 7 je izrazitih pučana. U Dalmaciji prošlih dana održani su uspješni sastanci i provedena organizacija stranke u Solinu, Gdinju, Poljicima, Vrisniku, Vrboškoj, Pučišću, Humcu, Dućama, Jesenicama, Ražancu i Dicom.

Naglo nazadovanje Radićeve stranke i u Dalmaciji zadaje Radiću i vodstvu mnogo brige. Zato je došao u Dalmaciju sam Radić, da spasi lađu, koja se potaplja. Samo izlika je bila, da se Radić nalazi u Dalmaciji na ladanju. I ako Radić prije nije imao skupština u Dalmaciji, ipak nije bio tako oduševljeno primljen, kako je to on očekivao, a ponekad su mu čak priredili i demonstracije.

Da mu najviše kvari posao HPS, dade se iz toga zaključiti, što ju na svim skupštinama napada. Istodobno napada i sve katoličke organizacije. Tako je u Metkoviću sa prilično nedostojnim riječima napao Orlove noći njihovoga vrlo uspješlog okružnog sleta. Ovi njegovi napadaji na svećenstvo, orlovstvo i katoličke organizacije samo će još bolje potaknuti dalmatinske Hrvate katolike, da se većim oduševljenjem prihvate rada oko preporoda javnoga života na temelju kršćanskih načela. Hrvati katolici ne mogu se oduševljavati za organizacije, kojima je glavna svrha: parada, ples i piće. Hoće da rade u organizacijama, koje idu za duhovnom obnovom pojedinca i društva.

Slet hrvatskih Orlova i Orlica u Požegi.

Braćo! Sestre! Orlovi! Orlice!

Veliki dani ovogodišnjega orlovskog slavlja već su blizu. Samo još par nedjelja, i mi ćemo se opet naći svi na okupu u srcu naše ubave požeške doline u starodrevnom Ibrišimovićevom gradu Požegi:

da manifestiramo naša orlovska načela;

da manifestiramo hrvatska katolička načela;

da javno i svima pokažemo svoju jakost, napredak i snagu;

da manifestiramo svoju bratsku i domovinsku ljubav.

Orlovski slet u Požegi — i ako samo pokrajinski — bit će ove godine naša najveličanstvenija orlovska manifestacija našega hrvatstva i našega katoličanstva.

Predsjedništva naših Saveza žele, da opet i ove godine vide — bar donekle — sve svoje Orlove i Orlice. Da vide koliko nam je broj porastao, da vide naš sveopći napredak od lanjskoga sleta u Šibeniku.

U Požegi ćemo javno da pokažemo pred hrvatskom javnosti:

da je orlovstvo organizacija izabrane hrvatske omladine, omladine pune ideala, života i snage, da jakošću i veličinom svojih načela i svoga rada razbije silnu, ali već iznemoglu neman bezvjerja i liberalizma.

Čitava hrvatska i katolička javnost upirat će tih dana svoje oči u Požegu, jer će se tih dana na sletu u Požegi održati nova smotra mladih vitezoza Kristovih, smotra neustrašivih boraca hrvatskih i katoličkih ideala.

No kolikogod će nas tih dana pratiti simpatije naših prijatelja i istomišljenika, toliko će — ako ne još i više — biti uprte u nas oči

naših protivnika. Mi treba stoga da u što većem broju i još boljoj disciplini pokažemo pred čitavom javnošću, da smo mi pokret, s kojim mora svaki Hrvat da računa.

Svojim brojem, disciplinom i nastupima treba da čitavoj javnosti pokažemo, da Hrvatskoj sviče nova zora, dolazi novo doba, doba svitanja u znaku orlovstva, t. j. hrvatstva i katoličanstva.

Braćo i sestre! Pohrlite zato u što većem broju u Požegu! Požežani i požežanke željno čekaju čas, kada će moći da u svojoj sredini pozdrave vas braćo sa dalekih obala našega plavoga Jadrana, vas iz ponosne Bosne i kršine Hercegovine, bijeloga i glavnoga grada Zagreba, mile nam Hrvatske, ravne Slavonije i orlovskoga Međumurja. Dodite i vi naša nova braćo iz sjeverne Vojvodine, bogatog i kitnjastog Srijema. Pa vi naša najbliža braćo iz Đakova, Osijeka i Broda.

Čitava ubava požeška dolina sprema tih dana veliko slavlje, jer joj dolaze hrvatski Orlovi i Orlice, junaci novoga doba i pobornici novih nastojanja u preporodnom duhu.

Svi vi dođite u što većem broju, da, i ako je ovo samo pokrajinski slet, ipak barem donekle svrstamo u povorku sve naše krajeve široke nam domovine.

Braćo i sestre! Orlovi i Orlice! Dajte i nastojte, da dani orlovskoga sleta u Požegi budu dani što veličanstvenijega slavlja, slavlja u znaku orlovstva, u znaku hrvatstva i u znaku katoličanstva! Zato, braćo i sestre, pohrlimo svi na slet u našu ubavu Požegu!

Do viđenja!

Bog živi!

Sletski Odbor.

Strašna eksplozija u Americi.

Katastrofa se dogodila u municijskom skladištu američke ratne mornarice u Lake Denmark blizu grada Dover, te se raširila i na vojno skladište u Picadilly. Grad Dover nalazi se kakvih 40 milja daleko od New-Yorka. Sam municijski depo ima preko 200 skladišta. Poprilički oko 300 zgrada je odletjelo u zrak. Vojno skladište u Picadilly je treće najveće municijsko skladište na svijetu. Tamo su u prvom redu deponirane granate najvećih kalibara. Lake Denmark je najveće skladište američke ratne mornarice.

Nesreća se ovako dogodila: Za

velikoga vihora i oluje grom je udario u jednu od skladišnih zgrada. U trenutku slijedila je strašna eksplozija. Vjetar je širio i raznosio požar u susjedna skladišta, koja su eksplodirala jedno po jedno, tako da su se eksplozije redale jedna za drugom u sobotu popodne i u nedjelju čitav dan takvom silom, da su ljudi u bližnjim krajevima mislili, da je strašni potres. Sreća u velikoj nesreći je ta, da je grom udario u sve tačni dan, kad su tvornice bile prazne, pak je nenadna smrt snažni samo vojničku stražu.

Stanovništvo okolnih sela i gra-

dova je u žurnom bijegu napustilo svoje kuće. Dva manja grada, Mount Hope i Hibernija, dijelom uslijed potresa, a dijelom neposredno uslijed jakih eksplozija pojedinih skladišta potpuno su srušena. I u Rockavay su uslijed velikog pritiska zraka popucali i popustili svi krovovi, te pojedini komadi padali na zemlju, tako da i tu čitavo stanovništvo stanuje na otvorenom. U krugu od 50 kilometara unaokolo popucala su sva stakla.

Deseti dio čitave američke municije odletio je u zrak. Preko sto željezničkih vagona dinamita je uništeno. Granate, što su eksplodirale, bacale su komade željeza na milje daleko unaokolo i ranile više putnika, automobila i tamošnjih stanovnika. Još nije moguće procijeniti u cijelosti štu štetu ove velike katastrofe. Nevinstvo ju uspoređuje sa ždnjim strašnim potresom u Japanu. Samo dva najveća skladišta imala su pohranjena 140.000 funti raznog eksplozivnog materijala. U drugih 200 skladišta su bile granate, šrapneli, torpedi, bombe i drugi municijski materijal. Razumije se samo

Otok smrti.

mašnje uništenje prouzročila je sigurno ili bolest ili glad.

Posada onoga parobroda bila je silno potresena groznim pogledom na ovo skončanje. Kapetan je sa svojom pratnjom pošao tad od kolibe do kolibe. Svuda prazno. Konačno je ipak našao u nekoj kofibici nešto napisana. Pisano je bilo na papiru za pakovanje. To je bio zapisnik zadnjega čovjeka na otoku.

Ovo je kapetan čitao: "Ostali smo bez hrane. Riba je ove godine strašno malo. Djeca umiru od gladi." I opet: "Oboljeli smo od teške priljeptive bolesti. U nekoliko dana umrlo je sedam odraslih i devetero djece."

"Otrčali smo prema hrijegu, jer nam se činilo, da smo vidjeli dim od parobroda. Od veselja smo počeli klicati: Spasitelji nam dolaze! No nije bilo ničega. Varali smo se." "Jedemo kože i još se nedamo spasu. Jedan za drugim umiremo. Ostali smo još samo četvorica muških i dvije ženske."

"Djeca su sva pomrla. Dva moja druga jela su staro ljudsko meso i umrla od otrovanja."

"Dvije žene uzele su si život nožem."

"Zadnja dva druga su umrla."

"Sam sam. Trpjenje je moje strašno i grozno."

Nato su slijedile još riječi, piva-

Orlovske priredbe.

Orlovski slet i priredbe u Požegi. Pokrajinski slet Hrvatskog Orlovskog Saveza drži se 7. i 8. kolovoza u Požegi. U subotu 7. kolovoza bit će glavna skupština Hrvatskog Orlovskog Saveza, orlovska natjecanja Ibrišimovićevog, Strossmajerovog i Mahnićevog đakčkog orlovskog okružja te generalni pokus za javni nastup i svečana orlovska akademija. — Glavni sletski dan bit će u nedjelju 8. kolovoza sa slijedećim programom: povorka, pontifikalna sv. misla, javno zborovanje prijle podne, a poslije podne javni orlovski nastup, najveće vučka svečanost. — 1. kolovoza počinje đakčki orlovski tečaj, na kojemu učestvuju veliki broj orlovskoga društva. Daci moraju biti u Požegi 31. srpnja. — 4. kolovoza počinje konferencija vođa i radnika u orlovskom pokretu, a 5. kolovoza konferencija svećenstva.

Sletski vjesnik izašao je iz štampa. Potrebno je, da ga ima svaki onaj, koji

misli prisustvovati sletu u Požegi. Naručuje se kod Sletskeg odbora u Požegi.

Sletski plakat doštampat je i poslan u pojedina mjesta. Prikazuje Orla, koji je nadvio krila nad orlovskim znakom. Značajno je, da je ovaj plakat izrađen pomoću linoleuma, te znači u tom pogledu neku novost. Plakat je posvema uspio.

Sletska legitimacija, koja daje pravo na polovičnu vožnju na državnim željeznicama i prisustvovanju javnom nastupu, dobije se uz cijenu od Din. 10. kod Sletskeg odbora u Požegi.

Sletski fond. Preporučamo svim prijateljima orlovske misli, kojima je stalo do uspjeha orlovskoga sleta u Požegi, da se sjele doprinosom sletskeg fonda.

Naslov sletskeg odbora jest Rudolf Šverer, Požega, biskupski konvikt. (Slavonija)

Tečaj za Orlice. 2., 3., 4. i 5. kolovoza održaje se u Zagrebu organizatorno-tehni-

čki tečaj za Orlice. Kako se nadamo, da će tom tečaju prisustvovati Orlice iz grada i sela i Orlice-čenice, to se program tečaja uredio tako, da će moći da zadovolji sve staleže. Predavat će: Dr Ivo Blažević: *Duhovni život Orlice*; vlč. g. Josip Gunčević: *O lektiri*; vlč. g. don Ante Radić: *Odnos orličkih društava spram liberalnih*; gđa Sofija Brnjša: *Život u obitelji*; Mila Jagatić: *Izbor zvanja*; Marica Stanković: *Jedan savremeni apostolat*; S. Carant: *Orlička gimnastika*; B. Jantarović: *Žena na sletu*; K. Deczi: *Učenica u organizaciji*. Osim toga davat će se upute u praktičan rad, koji će voditi Viktorija Švirig. Stan i hrana bit će u samostanu, za 15 Din. dnevno, a na željeznici vrijedi 50 % popust. Legitimacije za vožnju, izdaje Sveza Hrvatskih Orlica, Pejačevićev trg 15.

Glavna skupština SHO održaje se u Zagrebu 5. VIII. poslije podne, pa je svako društvo dužno, da oadašalje dvije delegatice sa propisanim punomoćima.

Hodočašće Hrvatskih Orlica u Rim kreće iz Zagreba 30. VIII. Uvodstvo hodočašća iz blagonaklonosti uzelo je prev. g. dr Jerolim Mileta, biskup u Šibeniku.

Kat. djakčki sastanak u Dubrovniku

(22.-25. srpnja.)

Još samo nekoliko dana dijeli nas od jednoga od najvećih događaja u životu hrvatskoga katoličkog đakčkog pokreta: poslije đakčkoga sastanka u Mariboru g. 1920. Preko 300 učenika, đaka i senjora, svećenika i svećenika smjst će se u našem slavnom Dubrovniku, da osvrže i stane redove našega društva i da se ogrije njegovim živim idealizmom. Punim smo nadu u dobre rezultate toga sastanka, koji je našao toliko odaziva u svim krajevima naše domovine, kakvomu se u današnjim teškim ekonomskim prilikama gotovo ni nadali njesmo.

ne tresućom rukom: „Sunce sjaje, a ja umirem.“

Daljih par znamenja nije više bilo moguće razabrati.

Tik do toga zapisnika vidjeli su mornari, gdje leži bijeli kostur.

Kapetan je dao izraditi veliki drveni križ, pa ga je zasadio u led. Prije negoli je posada otputovala, kapetan ih je sve sakupio, da se pod križem pomole za pokoj od gladi umrlih otopčana.

ORLOVSKI VJESNIK.

Orlovski slet u Đakovu bio je jedna od najljepših orlovskih manifestacija. Ma da je ovaj slet bio okružni, ipak je bio veći od pokrajinskog orlovskog sleta, koji se u Đakovu održao prije dvije godine. To je najbolji dokaz, kako je hrvatsko Orlovstvo napredovalo u ove dvije godine. Ovim svečanostima prisustvovao je i presv. g. biskup Msgr. Antun Akšamović. U ime Hrvatskog Orlovskog Saveza prisustvovala su sleta predsjednik dr. Ivo Protulipac i tajnik dr. Merz.

Posveta Orlovskog Doma u Cirkveni (djelovarsko orlovsko okružje) održana je u nedjelju 27. lipnja. Prisustvovala su društva iz djelovarskog okružja. Samu čnu posvete obavio je presv. g. opat tfr Šušnjar, župnik iz Zagreba. Na javnom zborovanju govorili su tajnik HOS-a dr. I. Merz i predsjednik Djelovarskog okružja brat Miroslav Sloboda. Ovim prigodom održana su i izloženja naših društava djelovarskog okružja, pa je prvo mjesto zauzelo društvo u Cirkveni, drugo Orao iz Đurđevca, a treće Orao iz Bjelovara. Prvenstvo u lakoj atletici zauzeo je brat Severović iz Cirkvene.

Orlovski nastup na sv. Duhu u Zagrebu održan je u nedjelju 27. lipnja. Orlovski nastupi u Zagrebu uvijek su dobro posjećeni, pa se i ovaj nastup održao u prisutnosti vrlo brojne publike. Na samom nastupu sudjelovale su sve katoličke zagrebačke Orlova i Orlica. Na samom nastupu govorio je dr. Stjepan Markušić o „Orlovstvu i katoličkom pokretu“, te liječnik Jakovljević o „Krajevskoj godini i Orlovstvu“. — Ujutro toga dana posvetio je našeg pošt. gosp. o. Bano Burić, provincijalci oo. minorita, temeljni kamen novoga katoličkog doma, koji se gradi na sv. Duhu.

U nedjelju 4. srpnja održana su tri orlovska sleta: u Metkoviću, gdje je HOS zastupao predsjednik brat dr. I. Protulipac; u Orlovcu (posveta zastave), gdje su HOS zastupali brat dr. I. Merz i Lehpaner, te u Kotoribi, gdje je HOS zastupao brat I. Jakovljević.

NAŠI DOPISL.

DRNIS, 12. srpnja 1926.

Orlovska akademija.

U nizu akademija i nastupa priredio je ponovno prigodom Cirilo-Methodskog dana 11. t. m. H. K. „Orao“ u Društvu svečanu zabavu sa 9 vrlo bitnih točaka. Nakon pjevanja himne Hrvata Katolika zabava je otvorio akademičar Božo Dulibić održavši vrlo lijepo prigodno slovo o našim slavenskih apostola sv. Cirila i Metoda. Članstvo je nastupilo s rimskim vježbama,

pomladak i naraštaj s prostim, a mlade junakinje su vrlo lijepo izvele „Ivanjsko Kolo“. Akademija je održana u Orlovskom Domu preli prepanom dvoranom Drnišana, koji s radošću i oduševljenjem prate rad trijezne mladosti, koja se svestrano odgaja u orlovskim društvima.

IZ GRADA I OKOLICE.

PROGLAS OPĆINE PRIGODOM DOLASKA ENGESKE FLOTE.

Šibenčani!

Jedan odred kr. britanske sredozemne flote dolazi dana 17. o. voga mjeseca našem gradu u posjete. Počast je to, koju Šibeniku iskazuje vojno brodovlje najveće pomorske nacije, onoga naroda, koji je izabrala Providnost Božja, da ideju moćne i slobodne države učini zajedničkim dobrom cijeloga svijeta.

Historija nas uči, da je u britanskom carstvu, u toj velikoj i jakoj državi, ponajprije oživljena potpuno sloboda lična, socijalna i politička. Nedavna prošlost nam dokazuje, da su sinovi junačkog Albiona na morskim bojnim poljanama visoko digli i proslavili zastavu svoje domovine, izvojtivši ne samo vlastitu pobjedu, nego i pobjedu pravde i čovječanski prava za sve potlačene, a time i pobjedu za našu narodnu slobodu i naše narodno ujedinjenje. Ovaj pak posjet engleskoga bojnog brodovlja najočitiiji nam je dokaz, da naši gosti ne tajе osjećaje prijateljstva prema našem narodu i prema našoj mladoj Državi, a koje su osjećaje u našoj historiji već dosta puta i djelima pokazali.

Gradani!

Poživljen Vas, da za vrijeme boravka odličnih gostiju u našem gradu okitite svoje kuće, stanove, dućane i brodovlje zastavama i sagovima i da živim ushitom veselja pozdravite častnu posjetu.

Pohlrite im ususret i budite im tumači odanosti za toliku počast te dajte vidna izraza Vašim osjećajima u poklicima:

Da živi velika Britanija!

U Šibeniku, 15. srpnja 1926.

Općinski upravitelj:
Dr Vlačić, v. r.

Program svečanosti za boravka Engleza.

Prema telefonskoj obavijesti, koju je primila Komanda Podofleirske škole u Mandaini, brodovi engleske mornarice dolaze u našu luku večeras u 7 1/2 sati. Dolaze slijedeći brodovi: voda flotilje razarač „Broke“ i 8 razarača: „Vansittart“, „Venemous“, „Volenter“, „Witehall“, „Witshed“, „Witch“, „Wor-

chester“ i „Wren“. Netom se flotilja približi tvrđavi sv. Nikole, sa Šubičevca će odjeknuti topovska paljba, a mužari će gruvati sjedne i druge obale ulaza sv. Nikole. Tamo će biti poredane sve lađe Pom. šp. kluba „Krka“, koje će ukazati počast i pratiti flotilju, dok se ne usidri. Na teritorijalni pozdrav odgovorit će se sa minonosca „Galeb“ sa 15 hitaca. Slijedit će službena posjeta, i to od komandanta mjesta g. pukov. Milorada Radovića i komandanta podofic. škole ratne mornarice g. Banekovića sa adjutantima. Komandant flotilje razarača Bek uzvratit će posjetu vojnim komandantima civilnim vlastima u gradu. Po programu u ponedjeljak 19. o. m. bit će u Areni hotel „Kosova“ koncert beogradskog akademskog društva „Obilić“. U utorak 20. o. m. izlet na slapove Krke, gdje će biti priredjen banket za 120 uzvanika. U četvrtak navečer akademija Sokolskoga društva, a u subotu izlet torpiljarkom do Trogira i Splita, te navečer plivačke i veslačke utakmice. U nedjelju 25. o. m. ponovno izlet za Trogir i Split, a navečer pučka zabava u perivoju. U ponedjeljak 27. o. m. koncert „Filharmonije“ u areni hotel „Kosova“, te 28. o. m. oproštaj i odlazak. Ovo bi bile u glavnom tačke programa, dok detalji nijesu navedeni.

Ređenje. Subdjakonima gg. Petru Vlasanoviću, Ivu Gregovu i Stjepanu Serventi presv. biskup dr. J. Mileta prošle nedjelje u Stolnoj Bazilici sv. Jakova podijelio je sv. red djakonata. Mladim levitima srdačno čestitamo!

Skupština Hrv. Kat. Orla. Prošle nedjelje 11. t. m. u prostorijama „Hrv. Čitaonice“ održana je dobro posjećena glavna skupština Hrv. Kat. Orla. Iza lijepoga i oduševljenoga govora predsjednika br. Vl. Kulića, kojim je otvorio skupštinu, slijedila su izvješća potpredsjednika br. don A. Radića, zamj. tajnika br. don Fr. Grandova, blagajnika br. G. Radića, zamj. načelnika br. A. Zaninovića i vode naraštaja br. don Fr. Grandova, iz kojih se moglo razabrati, da je društvo kroz ovo razdoblje u prosvjetnom, kulturno-odgojnom i tehničkom pogledu lijepo napredovalo. Stvoreni je načet rada za slijedeće tromjesečje. Bilo je govora o sletu u Požegi, za koji među članstvom vlada veliki interes, te o okružnim sletovima. Skupština je završena oduševljenim pjevanjem Orlovске himne.

Splitaska orjunaska „Pobeda“ u br. 41. od 9. t. m. nijeće, da su prigodom sleta Hrv. Sokola i vidovdanskih demonstracija padali pokli-

ci: „Dolje Hrvatska!“ — „Dolje Hrvati!“, a mi ponovno tvrdimo, da smo ih čuli, što i svjedoci mogu da posvjedoče. Hoće li „Pobeda“, dotično njezin dopisnik, zaniijekati i to, da su se baš sa strane ujedinjenih orjunasa i zemljoradnika trgale i gazile nogama hrvatske zastave i hrvatski grbovi na sletištu one večeri kasno u noć iza svršenih vidovdanskih demonstracija? Sram ih bilo!

Javna lutrija „Šibenske Glazbe“.

Na sv. Jakova, 25. t. m., bit će javna lutrija (tombola) na korist „Šibenske Glazbe“. Vučenje brojeva obavit će se na obali pred naročitim povjerenstvom, a u slučaju nepovoljna vremena ili neraspodaje srećaka, drugi dan, koji će naknadno biti javljen. Svaka srećka stoji 5 dinara. Bit će 4 zgodice: ambo od 100 dinara, terno od 200 dinara, cinkvina od 500 dinara i tombola od 3000 dinara. Vučenje počinje u 5 sati poslije podne. Srećke se mogu dobiti na običajnim mjestima kod rasprodavatelja, za to određenih. Svakome je prosto kupiti srećke sa već napisanim brojevima ili kazati brojeve, koje želi. Srećke, koje ne budu točno odgovarale matci ili ne budu imale svih 15 brojeva različiti, ne će vrijediti. Dobitnik mora odmah glasno javiti dobitak, da se obustavi daljnje vučenje, te mora predati srećku povjerenstvu za ravnanje s maticom. Kad bi se srećka predala poslije vučenja jednoga ili više brojeva, izgubila bi pravo na dobitak, ako bi međutim koja druga dobila brojevima, poslije izvučenim. — Naša „Šibenska Glazba“ zaslužuje, da je naše gradanstvo i ovom prigodom najobilnije novčano pripomogne.

Rekonstrukcija vodovoda. Šef tehničkog odsjeka šibenske općine inž. g. Mamatz održao je u Splitu s inspektorom Ministarstva nar. zdravlja i majorom ratne mornarice inž. g. Hofmanom konferenciju o rekonstrukciji šibenskoga vodovoda. Kako je to bilo samo uglavnom raspravljeno pitanje vodovoda, određeno je, da se konferencija nastavi u Šibeniku 14. o. m. Tako je u srijedu u šibenskoj državnoj bolnici u prisustvu inspektora Ministarstva nar. zdravlja, referenta, upravitelja i ravnatelja mjesne bolnice, te općinskog upravitelja i šefa tehničkog odsjeka održano raspravljano o toj stvari. Usljed deruptivnog stanja cijevi neophodno je potrebno, da se odmah pristupi rekonstrukciji, kako bi u prvom redu bolnica, a i gradanstvo bilo opskrbljeno dostatno vodom. Postignuto je, da je Mini-

Hodočasnicima za Asiz-Rim.

Organizator našega hodočašća dr. O. A. Crnica javlja nam sa Sušaka slijedeće:

Hodočasnici će 12. VIII. u 16.30 s. putovati iz Splita u Anconu s velikim i udobnim parobrodom „Città di Roma“ (bivši Wumbrand), a vratit će se iz Metaka također sa velikim parobrodom „Palatino“ (bivši Prince Hohenlohe).

Hranu i spavanje imat će za cijeloga putovanja, i to, osim Asiza i Rima, gdje dobivaju potpunu opskrbu, u Anconi dobit će kavu i objed, u Firenci objed, u Bologni večeru, konak i kavu, u Padovi objed, u Mlecima večeru, konak i kavu i sviše na povratku iz Metaka imat će na parobrodu „Palatino“ objed i večeru, od čega hodočasnici, koje polaze s Rijeke, ne će imati ništa, nego sve moraju posebno plaćati. Tako se našim hodočasnicima ne treba misliti za hranu i spavanje kroz cijelo putovanje. Sve to stat će za III. razred samo 1280 din., za II. razr. 1860 din., za I. razr. 2800 din.

Svi će hodočasnici biti u svakom pogledu potpuno zadovoljni. Do Splita će na parobrodima „Jadranske Plovidne“ imati popusta 30%, a na željeznicama 50%, ali svaki treba da pokaže našu legitimaciju, koju će dobiti.

Za svaki slučaj potrebe sobom ćemo povesti posebna liječnika i posebne vodiče, koji će hodočasnicima pokazivati i tumačiti znamenitosti mjesta, kroz koja budemo prolazili. Prijave se primaju još do svršetka o. voga mjeseca. S prijavama neka svaki odmah pošalje svotu, koja odgovara razredu, u komu želi putovati. Neka nitko ne izgubi ovu lijepu prigodu, da uz tako malen trošak obade glavne znamenitosti Italije.

Odbor za Hodočašće Asiz-Rim, Makarska.

Pripreme, koje su iziskivale golem trud pripremni odbora u Dubrovniku, idu prema završetku. No najteži posao trebat će obaviti upravo u vili zadnjih dana, te će tu još biti znatnih poteškoća, osobito stoga, što stoji na raspolaganje minimalna novčana sredstva. Nada se, da će i te poteškoće biti prebrođene, da učesnici sataška, osobito imbenji, pa naši seniori, ne će žaliti žrtava, da se pripremačima potpuno svladati sve poteškoće.

Dali smo u novinama uglavnom sve potrebne informacije. Neka ih se učesnici dobro drže, da ne budu imali eventualnih neprilika. Svaki neka uvijek ima uza se svoju legitimaciju za sastanak. Neka svi učesnici gledaju, da po mogućnosti dođu pravodobno u Dubrovnik, a ne sa zakasniljem. Svaki, tko putuje željeznicom, neka tu polasku izvadi cijelu kartu, koja će mu onda vrijediti i za povratku kući.

Program ostaje, kako je već objavljen. Ženskih se također javio lijep broj, učenica i seniori, te se čini, da će zborovanja ženskih biti vrlo živa i interesantna. Referen-

tica se našlo dovoljno za oba ženska zborovanja. Na programu su: Gđa Danica Bedeković seniorka: Razvoj i sadašnje prilike kat. ženskog pokreta; gđica dr. Marija Ljubić seniorka: Rad katoličkih žena u drugim zemljama; gđica Ivka Marušić učiteljica, seniorka: O ženskom planju; gđica Katica Vojvoda Domagojka: Literarni rad kat. učenica; gđica Zorka Bedeković Domagojka: Nekoliko pogleda na razvitak dačkih ženskih organizacija; gđica Milka Vukušić učenica: Katolička učenica u životu i svijetu. Predavanja će biti kratka i jezgrovita, neka popravana s rezolucijama.

Eventualne promjene u programu bit će javljene u samom Dubrovniku.

A sada na koncu želimo svim učesnicima i učesnicama sastanka, da dođu u Dubrovnik puni veselja, puni života i puni dobre volje za sretnu budućnost katoličkoga dačkog pokreta i hrvatskoga katoličkoga pokreta uopće.

Do viđenja u Dubrovniku!

J. K. D. Liga.

starstvo nar. zdravlja osiguralo novčana sredstva, koja će biti na raspolaganje u svake doba. Tako će se nekim radovinama odmah započeti i moći će da budu dovršeni još ovoga ljeta.

Prijave za orlovski slet u Požezi. Sva ona braća i sestre, kao i prijatelji orlovsiva, koji žele prisustvovati orlovskom sletu u Požezi 7. i 8. kolovoza, neka se što prije prijave blaga niku bratu Grgi Radiću, kod koga će saznati za sve potrebne informacije. Prema već dobivenim informacijama put od Šibenika do Požege i natrag stajat će sa 50% popusta Din 214, sletna legitimacija Din 10, hrana i zajedničko spavanje Din 20 dnevno. Neke se braća i sestre požure s prijavama, da u što većem broju braći iz Hrvatske povratimo onako brojni prošlogodišnji posjeti Bog živi! — *Odbor Hrv. Kat. Orla.*

Posjeta akad. pjev. društva „Obilić“. 19. o. mj. prispio je u naš grad skupina od 95 pjevača-ica akademskoga pjevačkog društva „Obilić“, koju vode univerzitetski prof. dr Ivan Đaja, te dirigenti g. Lovre Matačić, ravnatelj beogradske opere i g. Branko Dragutinović st. muzike. Društvo je na turneji kroz čitavu Jugoslaviju, a u Šibenik dolazi parobrodom iz Biograda n/m. Koncertat će davati istoga dana, a po svoj prilici i u Skradinu matine. Mjesni pjevači i akademici pripremaju svečan doček.

Imenovanje. Kod državne bolnice u Šibeniku imenovani su ljekari dr T. Milun i dr M. Tonković te će tu vršiti propisani jednogodišnji staž.

Prostorije za poštu i telegraf. Oblasna Direkcija Pošta i Telegrafa u Splitu treba za poštu i telegraf u Šibeniku prikladne prostorije, sastojće se od ukupno 24 sobe, 1 kuhinje i nusprostorija, bilo to u staroj zgradi, novoj zgradi ili u zgradi, koja bi se imala tek sazidati. Reflektanti mogu se za detaljnije informacije obratiti upravitelju pošte u Šibeniku. Ponude propisno taksirane pismeno se imaju podnijeti u najkraćem roku Direkciji Pošta i Telegrafa u Splitu, kod koje se također mogu dobiti potrebna objašnjenja.

Belgijska svečanost. 21., 22. i 23. jula o. g. slavi mjesni Kraljevski Belgijski Konzulat godišnjicu nezavisnosti Belgije, te u tim danima Konzulat ne će uredovati.

Stranci. Prošle sedmice boravile su u našem gradu izletnice stručne obrtno državne škole u Krapini pod vodstvom direktora g. Pomjana.

Općinski nameti. Zaključkom općinskog upravitelja u svojstvu opć. vijeća odmjereni su nameti u šibenskoj općini za ovu godinu: na zemljarinu i razrednu kućarinu 400%, na najnovnu kućarinu 200%, a na ostale poreze 250%.

Natječaj. Šibenska je općina otvorila natječaj na mjesto općinskoga liječnika. Natjecatelji, koji mogu da udovolje uvjetima navedenim u natječajnom oglasu dužni su, da se do 31. augusta prijave.

Prijave o štetama. Prema uputama Velikoga Župana sve su općine šibenskoga kotara, koje su pretrpjele tečajem ovoga ljeta kakvu štetu, poslale brzojavne izvještaje naznačivši oštećenu površinu, elementarnu nepogodu i novčanu štetu. Mnoga su mjesta, osobito Ravni Kotari, pretrpjela osjetljive štete od naglih kiša i poplava.

Naši pokojnici. Prošle sedmice umrli su u privatnom stanu: Vudrag Marko Krstin (1 g. 4 mj.), Todorović Paško Antin (13 d.), Ninić Danica Tomina (4 mj.), Bianchi Elena pk. Ante (73 g.), Vidović Vica Lukina (4 mj.), Lušić Nedjeljka (6 mj.) i Vudrag Vica Krstina (3 g.); u bolnici: Končarević Ruža nez. (1 mj.), Šprljan Ljubo (1 mj.) i Kasić Ana žena Jove (26 g.). — P. u m. l

Promet u luci. Talijanski parobrod „Bainsizza“ došao je u luku 3. o. mj., da ukrcu 6.000 tona bauxita za Rotterdam. 4. o. mj. došli su talijanski parobrodi „Manzoni“ po 220 tona celuloze za Antwerpen i 120 tona karbida za London, „Merope“ po 100 tona karbida za Amsterdam, te motorna jedrenjača „Triestina“ po 580 tona ugljena za Trst. 5. o. mj. odvela je u Anconu 150 tona ugljena jedrenjača „I tre fratelli“. 6. o. mj. počeo je da krca talijanski parobrod „Chryssula“ 600 m³ građevnoga drva za Bengasi, a 7. o. mj. talijanska jedrenjača „Istria“ 190 tona ugljena za Sušak. 8. o. mj. stigao je talijanski parobrod „Boccaccio“ i ukrcuao za London 460 tona celuloze. 11. o. mj. je tal. parobrod „Iniziativa“ ukrcuao 375 tona ugljena za Anconu, a 12. o. mj. motorna jedrenjača „Jela“ dovela je iz Venecije 390 tona koks ugljena, te zatim ukrcala za Rijeku 550 tona ugljena. 13. o. mj. tal. motorna jedrenjača „Maria Luisa“ ukrcala je 100 tona ugljena za S. Giorgio di Nogaro, a parobrod „Istok“ iskrcuao

30 tona cementa, koji je doveo iz Vranjica. 14. o. mj. došao je tal. parobrod „Carla“, da ukrcu 2.600 tona cianamida za Savannah Jochsonville i Norfolk. 15. o. mj. doveo je iz Paga parobrod „Avala“ 220 tona soli.

Zlatnike u sapunu „Gazela“ su našli: Anđela Gortan, Zagreb, Ciglana (D. Amanović, Zagreb), Josip Štimac, Županja (Adolf Kohn, Županja), Dorica Sertić, Zagreb, Cvjetna c. br. 4 (Cavor i Habazin, Zagreb, Ilica), Marija Medjed, Cetinograd (Milić i Deanović, Cetinograd), Franciška Merhar, Dolenja vas št. 1 pri Ribnici (Vinko Merhar, Dolenja vas pri Ribnici), Josefa Zidanić, Globoko št. 7 pri Brežicah (Bibič & Verstovšek, Globoko pri Brežicah), Ivana Rode, Stranje pri Kamniku (Jos. Klemenčić, Kamnik), Marija Splejt, Ples občina sv. Peter pod sv. Gorami (Andrej Mošet, sv. Peter pod sv. Gorami), Ivana Cerkvjenik, Žužemberk (Kmetijsko društvo za dekaniju Žužemberk), Katarina Režek, Huje pri Kranju (Ivana Colnar, Kranj), Simončić, mehanik, Ptuj (K. Vrečić, Ptuj), Terezija Rabič, Hrušica pri Jesenicah, Goronsko, Ana Mlakar, Mokronog (Iv. Ziberl, Mokronog). — Imena u zagradi označuju trgovce, kod kojih je sapun bio kupljen.

Zagrebačka burza od 16. t. mj. notirala je: Din 800-62 za 100 austr.-šilinga, Din 10-9687 za 1 švic. franak, Din 192-20 za 100 tal. lira, Din 275-68 za 1 engl. funtu u čeku, Din 56-59 za 1 dolar u čeku, Din 167-88 za 100 českih kruna, Din 1351 za 1 njem. marku, Din 139— za 100 franc. franaka, Din 304— za nom. Din 1000— ratno štete. — Dinar je nešto slabiji u Zürichu bilježi 9.125. Franc. franak je ponovno nazadovao, dok tal. lira ne pokazuje veće promjene.

Vlasnik, izdatelj i odgovorni urednik: Ante Erga. — Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku — (predstavnik: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

Oglas rasprodaje

Inventar dućana prezaduženika Milana Skočić u Šibeniku rasprodavat će se na malo uz 20-25% snižene cijene, počam od 19 tek. mjeseca.

Šibenik, 16. srpnja 1926.

Odvjetnik Dr Vučić
upravitelj stečajne mase.

**Vinske bačve nove, hastove
i sa počincanim obručima uz ugodne uvjete
plaćanja nudi**
Zagrebačka tvornica bačava d. d. Zagreb,
pošt. pret. 162.

GOSPODARSKA ŠTEDIONICA

SPLIT

Rimska ul. 3. (kod Peristila). Telefon 336.

Najveći Dalmatinski zavod na zadružnom temelju.

Prima uloške na knjižice i u tekućem računu te ih najpovoljnije ukamaćuje.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije.

Kupuje devize i valute uz najpovoljniji dnevni tečaj.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u Ljubljani

Podružnica Šibenik.

VLASTITA ZGRADA — — —
UL. KRALJA TOMISLAVA 108

BRZ. NASLOV. GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOĆNI 67.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLED.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 250.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAĆUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.